

ACTIVITEITENPLAN

LOUERVELD, SUSTEREN

Opdrachtgever:

Gemeente Echt-Susteren

Projectnr:

ECH130-002

Datum:

26 februari 2025

ACTIVITEITENPLAN

LOUERVELD, SUSTEREN

Opdrachtgever:	Gemeente Echt-Susteren
Projectnr:	ECH130-002
Rapportnr:	20250226-ECH130-RAP-FFACT-1.1
Status:	Definitief
Datum:	26 februari 2025

Opsteller:
FF

Verificatie:
NH

Validatie:
BZ

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

© 2025 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	4
2	VELDONDERZOEK.....	5
2.1	Veldonderzoek zomer 2023.....	5
2.2	Veldonderzoek 2024-2025	5
3	COMPENSATIEPLAN	9
3.1	Gevolgen van het voornemen	9
3.2	Mitigerende maatregelen.....	9
3.3	Compenserende maatregelen.....	10
4	GERAADPLEEGDE BRONNEN.....	14

BIJLAGEN

B1	RESULTATEN WILDCAMERA-ONDERZOEK
B2	FOTOBIJLAGE

1 INLEIDING

De Gemeente Echt-Susteren is voornemens een nieuwbouwwijk te realiseren in het gebied Louerveld te Susteren. De aanwezige akkers en één van de loofbosjes (het zuidelijke bosje) worden omgevormd tot woongebied. Een impressie van het stedenbouwkundig plan is hieronder weergegeven (afbeelding 1).

Afbeelding 1. Stedenbouwkundig plan: impressie toekomstige inrichting

In 2023 is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd (Kragten 2023a), waaruit naar voren kwam dat het Louerveld behoort tot het actuele leefgebied van de das, aangezien er zich een bewoonde dassenburcht bevindt langs de noordgrens van het gebied, namelijk in de grondwal langs de N276. In vervolg op het verkennend natuuronderzoek is een ecologisch veldonderzoek uitgevoerd in de zomer van 2023, waarbij de status van de burcht nader is onderzocht en het aantal dassen, met name aan de hand van onderzoek met wildcamera's.

Verder is in 2023 contact opgenomen met de Provincie Limburg om te overleggen over de te nemen maatregelen. Hieruit is naar voren gekomen dat er compenserende maatregelen nodig zijn om te voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding van de das ter plaatse in gevaar komt. Omdat de burcht door het voornemen niet aangetast of vernietigd wordt, heeft de provincie geconcludeerd dat er geen omgevingsvergunning nodig is voor een flora- en fauna-activiteit, maar de gemeente dient wel zorg te dragen voor voldoende compensatie. In voorliggend rapport wordt op de betreffende maatregelen ingegaan.

2 VELDONDERZOEK

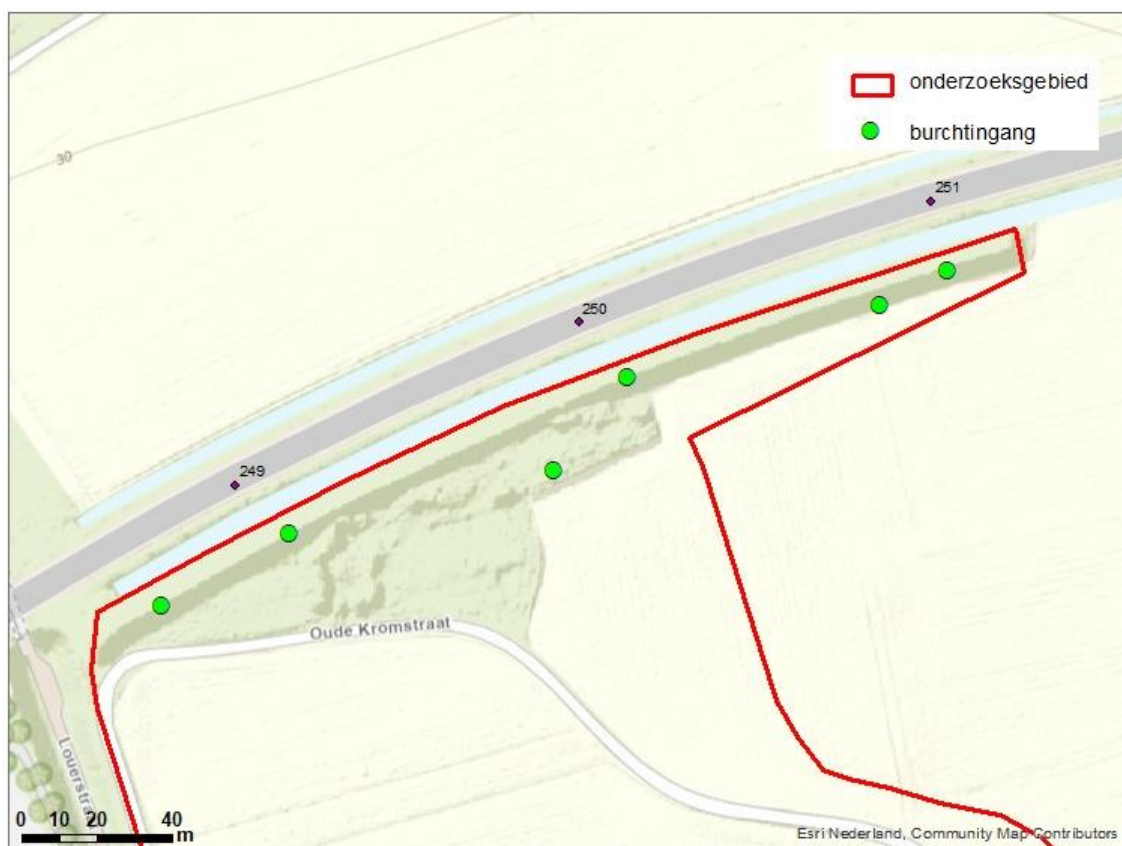
2.1 Veldonderzoek zomer 2023

In 2023 is een veldonderzoek naar de das uitgevoerd, in vervolg op het verkennend natuuronderzoek. Verwezen zij naar het rapport van het vervolgonderzoek (Kragten 2023b). In hoofdstuk 3 van laatstgenoemd rapport zijn de resultaten daarvan gepresenteerd. Er is veel graafactiviteit van de das vastgesteld. Met de wildcamera's kon worden vastgesteld dat er in elk geval 2 dassen in de burcht wonen. Het betreft waarschijnlijk een paartje en niet is uit te sluiten dat er jongen aanwezig zijn. Overigens ligt de burcht diep verscholen onder een dichte begroeiing van doornige struiken en bramen, waardoor het niet mogelijk is alle burchtingangen vast te leggen of er camera's op te hangen zonder struiken weg te halen en de burcht te verstoren.

In de akkers van het onderzoeksgebied zijn heel weinig sporen van de das aangetroffen en vanuit de burcht zijn geen duidelijke wissels te zien in de richting van de akkers¹. Het is daarom niet met zekerheid aan te geven in hoeverre de das gebruik maakt van het onderzoeksgebied als foerageergebied.

2.2 Veldonderzoek 2024-2025

In 2024 is het dassenonderzoek uit 2023 voortgezet, zij het minder intensief. In januari 2025 (27.01.2025) is nog een onderzoek uitgevoerd naar sporen van de das, met name ter plaatse van en rondom de compensatiepercelen (zie par. 3.3)². De focus van het onderzoek lag op de bewoning van de burcht. Op afbeelding 2 zijn de gevonden burchtingangen weergegeven. Zoals in voorgaande paragraaf opgemerkt, kunnen hollen gemist zijn, die zich diep verscholen onder het struikgewas bevinden.

Afbeelding 2. Locaties burchtingangen

¹ Er is in de NDFF een waarneming van een dassenprent opgenomen van 23.11.2023 op circa 180 m ten oosten van het onderzoeksgebied, dus in de aangrenzende akker; zie hoofdstuk 4 voor een link naar de betreffende pagina

² De resultaten van dit vervolgonderzoek in 2024 (en januari 2025) zijn niet eerder gerapporteerd.

De burchtingen waar in 2023 de meeste graafactiviteit werd waargenomen, zijn op afbeeldingen 3 en 4 weergegeven.

Afbeelding 3. Burchtingang langs de berm N276, ter hoogte van km 25,0, onder km 25,1

Afbeelding 4. Burchtingen langs de berm N276, ter hoogte van km 25,1

In 2024 is het onderzoek met wildcamera's voortgezet. In bijlage 1 zijn de resultaten weergegeven. In tabel 1 zijn de resultaten samengevat, ook van het onderzoek in 2023.

Tabel 1. Samenvatting onderzoek met wildcamera 2023-2024

Periode		Locatie camera	Resultaten	
van	tot		das	overig
9-6-2023	17-7-2023	hol km 25,0 en km 25,1	duidelijk bewoond	ree, wasbeer
5-9-2023	12-9-2023	hol km 25,0	3x passerend	steenmarter (1x)
29-3-2024	2-4-2024	hol km 25,0	2x passerend	
		hol km 25,1	geen	
16-4-2024	8-5-2024	hol km 25,0	geen (camera defect)	

		hol km 25,1	geen	
11-5-2024	1-6-2024	wissel km 24,985	geen	vos, met 4 jongen
20-7-2024	9-8-2024	hol akker	geen	
22-10-2024	5-11-2024	hol km 25,0	3x passerend	buizerd, konijn, steenmarter, vos
		hol km 25,1	geen	rosse woelmuis, vos

Uit dit onderzoek blijkt dat er in 2024 duidelijk minder activiteit is van dassen op de burcht dan in 2023. Terwijl er in 2023 nog verse graafactiviteiten zijn waargenomen, is dat in 2024 nauwelijks het geval. Bovendien is de burcht wordt de zomer bewoond door een vossenfamilie, althans een deel van de burcht.

In de berm lopen diverse wissels richting de N276. Dit duidt er op dat de das ook deze drukke weg oversteekt, al dan niet op regelmatige basis. Overigens waren de wissels in 2023 duidelijker belopen dan in 2024. Begin 2024 zijn in de akker aan de noordzijde van de weg ook prenten van de das gezien, zie afbeelding 5. In november 2024 zijn weer wel verse graafsporen waargenomen bij de burchtingang km 25,1, zie afbeelding 6. Zie bijlage 2 voor foto's van de burchtingangen langs de N276.

Afbeelding 5. Prenten van de das in de akker aan de noordzijde (overzijde) van de N276, ter hoogte van de burcht (opname d.d. 22.03.2024)

Afbeelding 6. Verse graafsporen hol km 25,1 (opname d.d. 05.11.2024)

Er zijn dus wel wissels aangetroffen vanuit de berm richting de provinciale weg, maar in het onderzoeksgebied zijn, net als in 2023, geen duidelijke wissels gezien. Dit duidt er mogelijk op dat de akkers in het onderzoeksgebied niet intensief door de das worden benut als foerageergebied.

Conclusie

De burcht in de grondwal tussen het onderzoeksgebied en de N276 is bewoond, maar in 2024 is het gebruik duidelijker minder dan het jaar daarvoor. Of deze trend zich doorzet en de das de burcht geheel verlaat, is moeilijk te voorspellen. Conform de Beleidsregels voor passieve soortenbescherming van 21.11.2017³ worden vaste rust- en verblijfplaatsen nog drie jaar na de laatst bekende bewoning als gebruikt beschouwd (artikel 4.4 lid 1), tenzij uit protocolair veldonderzoek is gebleken dat de verblijfplaats ten minste 12 maanden niet meer in gebruik is geweest (artikel 4.4 lid 2).

³ Geldend vanaf 07.12.2017 tot heden, zie <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR604161/1>

3 COMPENSATIEPLAN

3.1 Gevolgen van het voornemen

In het rapport 'Ecologisch veldonderzoek' (Kragten 2023b) is een analyse weergegeven van het verlies van leefgebied van de das als gevolg van het voornemen. Door het planvoornemen ontstaat een andere inrichting van het onderzoeksgebied, waarbij er voor de das een aanzienlijk deel van het huidige leefgebied verloren gaat. Van de totale oppervlakte van het onderzoeksgebied, zijnde 10,35 ha, wordt 7,83 ha woongebied. Hiervan is 7,69 ha zogenaamd preferent leefgebied van de das, namelijk het foerageergebied in de directe omgeving van de burcht. Dit verlies is nader gespecificeerd in tabel 2 (vergelijk tabel 4 in genoemd rapport). Het verlies betreft voornamelijk akkerland. Voor de das heeft het akkerland slechts een beperkte betekenis, omdat er relatief weinig voedsel te vinden is. In hoofdstuk 2 is al aangegeven dat de das vermoedelijk niet intensief gebruik maakt van de akkers om er te foerageren, ook al liggen ze dicht bij de burcht. Indien ongeveer 50% van het verlies, dus 3,9 ha, wordt gecompenseerd door optimaal foerageergebied, kan er voor de das een levensvatbare situatie blijven.

Naast verlies van leefgebied kan er sprake zijn van toename van verstoring van de burcht. Doordat het foerageergebied aan de zuidkant van de N276 aanmerkelijk in omvang verkleind wordt, zal de das vaker dan thans het geval is ook deze drukke weg moeten passeren met als gevolg een toenemend risico op aanrijdingen. Daarom zijn mitigerende maatregelen nodig.

Tabel 2. Specificatie verlies preferent leefgebied door voorgenomen ontwikkeling in het onderzoeksgebied

Type landgebruik	Verlies preferent leefgebied	
	hectare	procentueel
akkerland	6,58	12,79
fruitkwekerij	0,45	0,88
grasland	0,17	0,34
bos	0,48	0,93
<i>totaal</i>	<i>7,69</i>	<i>14,94</i>

3.2 Mitigerende maatregelen

Voorkomen verstoring

Wat betreft de mogelijke verstoring van de bestaande burcht, hierop is in het genoemde rapport van het ecologisch veldonderzoek (Kragten 2023b) ingegaan. Daarin is geconcludeerd dat de verstoring relatief gering zal zijn. Bij de groene inrichting van het onderzoeksgebied zal waar nodig de reeds afschermende functie van de struikenbegroeiing verder versterkt worden, zodat de burcht niet betreedbaar is door bijvoorbeeld spelende kinderen of verstoord kan worden door loslopende honden.

Realisatie faunapassage en dassenraster

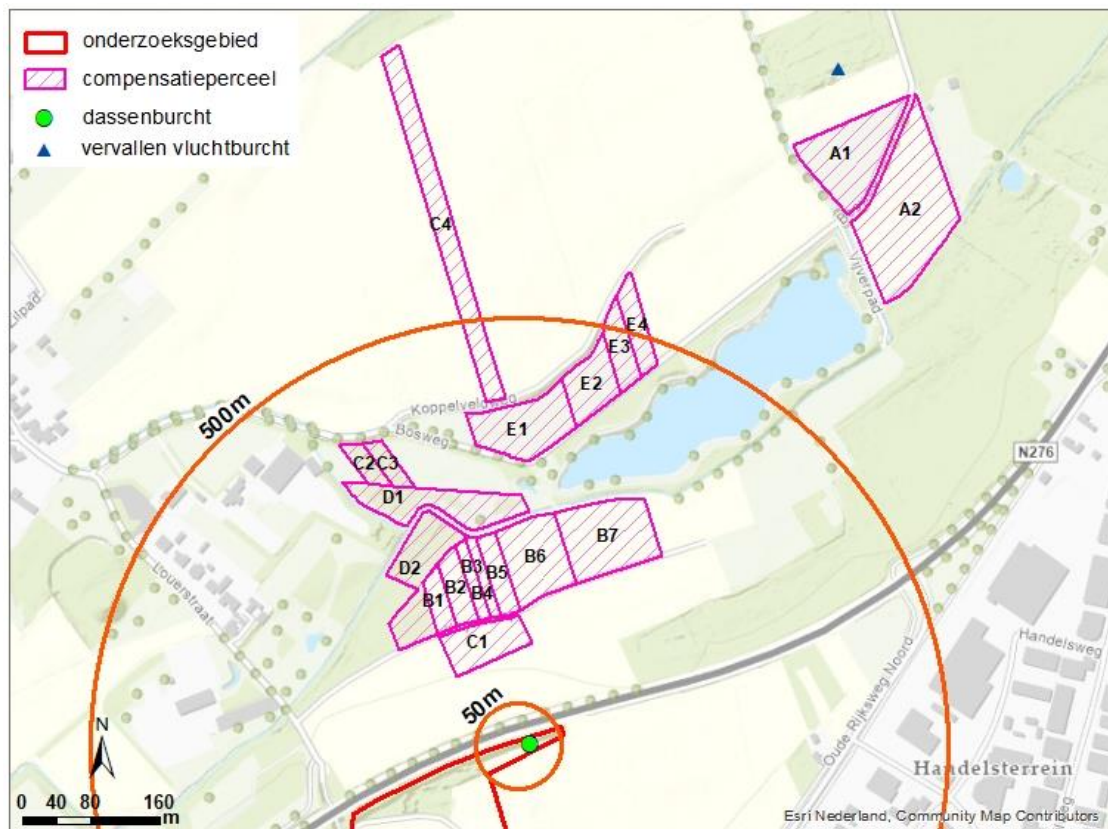
In het in par. 1.1 genoemde overleg met de provincie is de wenselijkheid en noodzaak van het aanleggen van een faunatunnel in combinatie met dassenraster aan de orde geweest. Hierover zijn nog geen nadere afspraken gemaakt. De N276 is een provinciale weg, zodat de aanleg van deze voorzieningen in samenspraak met de provincie plaats moet vinden. Een voorstel voor de locatie van de rasters en de tunnel zijn hieronder in afbeelding 7 weergegeven. De dassentunnel dient een inwendige diameter van 40 cm te hebben. Dassenraster dient circa 20 cm ingegraven te worden, een hoogte van 1,5 m boven maaiveld is voldoende.

Afbeelding 7. Voorstel locatie dassenraster en dassentunnel

3.3 Compenserende maatregelen

Het onderzoeken van de mogelijkheden van compensatie voor het verlies van dassenleefgebied als gevolg van de ontwikkeling van het Louerveld tot woongebied, is een langdurig traject geweest, waarbij intensief overleg is gevoerd met agrariërs die gronden in eigendom hebben in de omgeving. In eerste instantie is nagegaan welke percelen in de nabijheid van de burcht in eigendom zijn bij de gemeente Echt-Susteren, maar daarbij gaat het, qua agrarische gronden, om slechts een beperkte oppervlakte. Er zijn in totaal 4 agrariërs gevonden, met wie overeenkomsten gesloten kunnen worden voor een zodanig beheer dat er voedsel voor de das ontstaat. Op afbeelding 8 zijn de betreffende percelen weergegeven.

Afbeelding 8. Ligging compensatiepercelen

Behalve percelen A1, A2 en C4 (deels) liggen de percelen binnen het preferente leefgebied van de das, zijnde het gebied binnen een straal van 500 m rond de burcht. In bijlage 2 zijn enkele foto's van deze percelen opgenomen.

Het verlies van 7,7 ha (zie tabel 2) - dat als secundair foerageergebied is te typeren, omdat het vrijwel alleen om akkers gaat – zal worden gecompenseerd door diverse percelen, met een gezamenlijke oppervlakte die een optimaal foerageergebied ter grootte van 4,5 ha. Per beheerpakket is daarbij een kwaliteitsfactor toegepast, ontleend aan de studie van Stichting Valouwe Natuur (Schröder 2024).

In tabel 3 zijn de percelen van afbeelding 6 gespecificeerd en is aangegeven welk beheerpakket wordt toegepast en is ook de compensatieoppervlakte per perceel weergegeven.

Tabel 3. Oppervlakten te bebouwen gebied en groen binnen het onderzoeksgebied

Perceel	Beheerpakket	Oppervlakte m ²	Kwaliteitsfactor	Compensatieoppervlakte	Foto
Binnen preferent leefgebied (500 m)					
B1	Kruidenrijke akker	1.591	0,5	796	6
B2	Kruidenrijke akker	2.182	0,5	1.091	6
B3	Kruidenrijke akker	1.305	0,5	653	(6)
B4	Kruidenrijke akker	1.226	0,5	613	(6)
B5	Kruidenrijke akker	2.225	0,5	1.113	(6)
B6	Kruidenrijke akker	6.574	0,5	3.287	9
B7	Kruidenrijke akker	8.438	0,5	4.219	9 en 10
C1	Kruidenrijke akker	4.298	0,5	2.149	7 en 8
C2	Bos	1.292			16 en 17
C3	Bos	1.323			16 en 17
C4	Kruidenrijke akker	2.298	0,5	1.149	14
D1	Bos	6.461			
D2	Bos	6.515			
E1	Kruidenrijke akker	6.778	0,5	3.389	15
E2	Kruidenrijke akker	3.801	0,5	1.901	(13)
E3	Kruidenrijke akker	1.910	0,5	955	13
E4	Kruidenrijke akker	1.011	0,5	506	13
subtotaal				21.819	
Buiten preferent leefgebied					
A1	Botanisch grasland	8292	1,3	10.780	12
A2	Kruidenrijke akker	15186	0,5	7.593	11
C4	Kruidenrijke akker	7855	0,5	3.928	14
E3	Kruidenrijke akker	566	0,5	283	13
E4	Kruidenrijke akker	1448	0,5	724	
subtotaal				23.307	
Totaal				45.126	

Binnen het preferente leefgebied kan 2,2 ha compensatie plaatsvinden, daarbuiten nog eens 2,3 ha. Daarbij is op te merken dat het denkbaar is dat de das op den duur zich verplaatst naar de overkant van de N276, waar deze compensatiepercelen liggen. Er is daar bij percelen E1, E2, E3 en E4 een geschikte steilrand aanwezig (zie afbeelding 9), waar de das zich zou kunnen vestigen. In een bosperceel verder naar het noorden, op circa 850 m vanaf de dassenburcht, is bij een recent veldbezoek (27.01.2025) een niet belopen dassenprijp

aangetroffen. Dit bosje is door het geaccidenteerd karakter eveneens een geschikte vestigingsplaats voor de das, zie afbeelding 10. Er zijn geen aanwijzingen dat er een actieve dassenburcht aanwezig is ten noorden van de N276, althans niet in de directe omgeving van de compensatiepercelen. Uit analyse van waarnemingen van de das van de afgelopen 10 jaar in de NDFF binnen een straal van 1.500 meter rond de burcht, blijkt dat er alleen enkele incidentele waarnemingen in de omgeving van dit bosje zijn.

Afbeelding 9. Steilrand langs percelen E1 t/m E4, geschikt voor de das (zie ook foto 15 in bijlage 2)

Afbeelding 10. Boven: niet belopen dassenpijp in bosje ten noorden van de Bosweg (zie afbeelding 8 voor de locatie); onder: overzichtsfoto van dit bosje

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

BJJ12, 2017. Kennisdocument das *Meles meles* Versie 1.0, juli 2017.

Kragten. 2023a. Verkennen flora- en faunaonderzoek Middenveld III, Susteren. Rapp. ECH125-002, d.d. 11.05.2023.

Kragten. 2023b. Ecologisch vervolgonderzoek Louerveld, Susteren. Rapp. ECH130-001, d.d. 11.05.2023.

Schröder, J.J. 2024. Voedselbeschikbaarheid voor dassen in relatie tot landgebruik – een nieuwe basis onder compensatieberekeningen –. Stichting Valouwe Natuur, Harderwijk.

Website

<https://waarneming.nl/observation/293704120/>

betreft de waarneming van een dassenprent door Ran Schols (coördinaten x=188048, y=342585)

BIJLAGEN

B1 RESULTATEN WILDCAMERA-ONDERZOEK

Datum	Tijdstip	Camera 1	Camera 2
29 maart – 13 april camera 1 bij burchtingang km 25,0 – camera 2 bij burchtingang km 25,1			
29-mrt		foto b1-1	
31-mrt	22:11	das, passerend	geen opnamen
2-apr	22:30	das, passerend	
16 april - 08 mei 2024 camera 1 bij km 24,985 (wissel) – camera 2 bij burchtingang 25,1			
		geen opnamen	foto b1-2; geen opnamen
11 mei - 01 juni 2024 camera 1 bij wissel 24,985 – camera 2 bij burchtingang km 25,0			
11-mei	19:00	vos; zie foto b1-4	
11-mei	23:09	vos (jong)	
12-mei	06:55	konijn	
13-mei	02:22	vos (jong)	
13-mei	02:28	vos 2x (jongen)	
15-mei	04:32	vos met 2 jongen	
16-mei	00:16	vos met 2 jongen, tot 00:38; zie foto b1-5	
16-mei	01:44	vos (jong), tot 01:58	
16-mei	05:01	vos (jong)	
16-mei	22:23	vos	
18-mei	01:11	vos 2x (jongen), tot 01:28	
18-mei	02:53	vos	
19-mei	04:02	vos met 2 jongen, tot 04:18	
19-mei	23:54	vos 2x (jongen)	
20-mei	00:28	vos	
20-mei	05:28	vos (jong)	
24-mei	00:20	vos	
26-mei	00:07	vos met 2 jongen	
26-mei	00:09	vos met 3 jongen	
26-mei	00:10	vos met 4 jongen, tot 00:33	
26-mei	00:48	vos 4x (jongen), tot 01:05	
26-mei	00:57		vos (jong); zie foto b1-6
26-mei	01:04		vos (jong)
20 juli - 9 augustus 2024 camera 1 bij hol langs akker – camera 2 niet geplaatst			
		foto b1-3; geen opnamen	
22 oktober - 5 november 2024 camera 1 bij burchtingang km 25,0 – camera 2 bij burchtingang 25,1			
23-okt	06:11		vos
23-okt	10:57	buizerd	zie foto b1-7
24-okt	02:03	steenmarter	
25-okt	02:24	vos	
25-okt	04:32	vos	

Datum	Tijdstip	Camera 1	Camera 2
22 oktober - 5 november 2024 camera 1 bij burchtingang km 25,0 – camera 2 bij burchtingang 25,1 (vervolg)			
25-okt	15:05	konijn	
26-okt	03:54	das, passerend; zie foto b1-8	
29-okt	22:43	vos; zie foto b1-9	
30-okt	07:16	vos	
31-okt	01:39	vos	
31-okt	07:06	steenmarter	
1-nov	05:13	das, passerend	
1-nov	01:54	vos	
4-nov	19:00		huiskat
5-nov	01:52	vos	
5-nov	02:50		rat
5-nov	05:08	das, passerend	
5-nov	06:50	vos	

Foto b1-1. Hol km 25,0 en wildcamera aan boom (opname 29.03.2024)

Foto b1-2: Wildcamera bij hol km 25,1 (opname 16.04.2024)

Foto b1-3 Wildcamera bij hol langs bietenakker (opname 09.08.2024)

Foto b1-4: Vos

Foto b1-5. Vos met 2 jongen

Foto b1-6. Vos

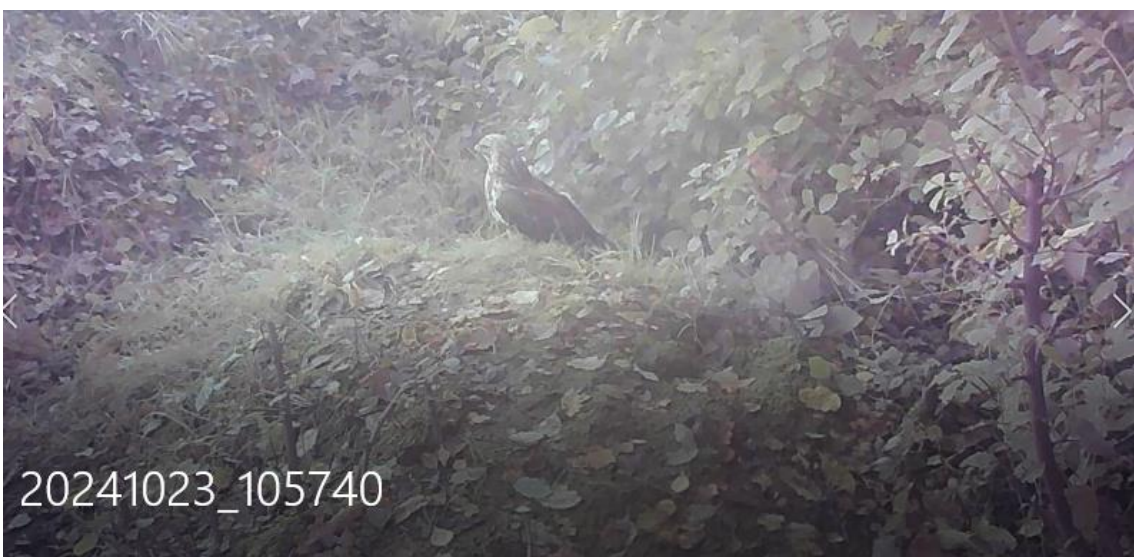

Foto b1-7. Buizerd

Foto b1-8. Das

Foto b1-9. Vos

B2 FOTOBIJLAGE

Nummer	Datum	Omschrijving
1	8-5-2024	burchtingang km 25,0 met wildcamera en hol in berm
2	8-5-2024	detail hol in berm
3	11-5-2024	burchtingang km 25,0
4	11-5-2024	detail burchtingang km 25,0
5	5-11-2024	burchtingang km 25,0
6	27-1-2025	compensatiepercelen B1, B2, naar het noorden
7	27-1-2025	compensatieperceel C1, naar het oosten
8	27-1-2025	compensatieperceel C1, naar het zuiden (richting N276)
9	27-1-2025	compensatiepercelen B6, B7
10	27-1-2025	graslandperceel, direct ten oosten van compensatieperceel B7
11	27-1-2025	compensatieperceel A2, naar het noordoosten
12	27-1-2025	compensatieperceel A1, naar het noordwesten
13	27-1-2025	compensatieperceel E4, naar het zuidwesten
14	27-1-2025	compensatieperceel C4, naar het noorden
15	27-1-2025	compensatieperceel E1, naar het oosten
16	27-1-2025	compensatiepercelen C2,C3, naar het zuiden
17	27-1-2025	als 16, naar het oosten

